

Дата: 18.11.2021

Урок № 34

Тема. Психологічна новела «Intermezzo» з жанровими ознаками

«поезії в прозі». Автобіографічна основа. Психологічно переконливе розкриття внутрішнього стану людини. Символічні образи. Поетика імпресіонізму.

Мета:

*ознайомити учнів з новелою М.Коцюбинського «Intermezzo», розкрити історію написання, особливості жанру та зміст новели; розкрити особливості імпресіонізму, психологічної новели; допомогти школярам розібратися у своєрідній образній системі; з'ясувати причини настрою ліричного героя, його подібність із автором; визначити проблематику та особливості композиції новели;

*розвивати образне мислення, уміння сприймати й аналізувати художній текст;

*сприяти вихованню бережного ставлення до природи як гармонійної основи людського життя.

Матеріали до уроку:

1. Літературний диктант (*дати відповіді на питання письмово*)

- 1.1. Назвіть дату народження М.Коцюбинського та соціальний статус батьків.
- 1.2. Вкажіть місце народження письменника.
- 1.3. В якому році побачила світ поезія «Наша хатка»?
- 1.4. До якого братства входив М.Коцюбинський? За що боровся?
- 1.5. Назвіть твори М.Коцюбинського.
- 1.6. В яких містах України й ким працював письменник?
- 1.7. Яка хвороба вражала тіло М.Коцюбинського?
- 1.8. Як «лікував» душу письменник? Чим найбільше цікавився?
- 1.9. Як називали Коцюбинського літератори?
- 1.10. В українській літературі М. Коцюбинський відомий як...
- 1.11. Слово «Intermezzo» означає...
- 1.12. Новела «Intermezzo» присвячена...

Пояснення викладача.

- Літературознавець Валерій Шевчук, досліджуючи творчий доробок М.Коцюбинського, писав, що докорінно змінилася манера письма митця в 1900 – 1902 рр., коли, за визначенням академіка Єфремова, письменник знаходить сам себе і стає тим незрівнянним Коцюбинським, яким ми його знаємо, тобто утверджує свій «сонячний імпресіонізм».

Impression – враження. Імпресіонізм як мистецький напрям виник у французькому живописі в XIX – на початку ХХ століття і був характерний тим, що відтворював не саму дійсність, а те, як вона впливає на людину, її емоції, душевний стан.

Робота в зошитах.

Риси імпресіонізму:

- психологізм у змалюванні персонажів;
- прагнення відтворити найтонші зміни в настроях, схопити миттєві враження;
- особливий лаконізм прози;
- ритмічність;
- багатство відтінків у змалюванні дійсності;
- збільшена увага до кольорів, звуків, яскравих деталей;
- одночасна відмова від великих соціальних проблем.

Основне завдання – витончене відтворення суб'єктивних вражень, мінливих відчуттів і переживань без заглиблення в їх суть.

Представники в літературі – М.Коцюбинський, В.Степанік, О.Кобилянська, Г.Косинка.

Робота над новелою «Intermezzo».

- Яке враження справила на вас новела?
- Який твір називаємо новелою?

Новела – невеликий розповідний твір про незвичайну життєву подію з несподіваним закінченням.

Ознаки:

- глибокий психологізм;

- лаконізм;
  - несподівана кінцівка.
- Яке значення має перелік дійових осіб на початку новели?

Складання схеми «Історія написання новели «Intermezzo» на основі біографічних матеріалів (проектує учень).

Створення «Просвіти» → протест влади + хвороба + сімейні проблеми → відпочинок у с. Кононівка → написання новели.

Новела «Intermezzo» написана Коцюбинським у 1908 р. На цей період припадає багато важливих подій, приємних і не дуже приємних для письменника. У Чернігові було створено «Просвіту», яку очолив М. Коцюбинський. Культурно-освітня діяльність товариства занепокоїла губернатора та жандармів, що спричинило звинувачення в революційній пропаганді. Особливо загострилися стосунки із владою після того, як Коцюбинський виступив із протестом проти влади. «Ви не можете уявити себе, що я пережив, бачачи все те на власні очі (вішали, стріляли, били) і який це вплив мало на мої хворі нерви. Мені тепер ще гірше, ніж було: не можу ані спати, ані їсти. Ледве пишу до Вас (18.11.1905 р.),» - писав Коцюбинський М.Чернявському. Потім підступні хвороби, які здавна підточували організм, давали все більше про себе знати. Очевидці згадували, що він танув, як свічка. Можливо, найдраматичним моментом цього періоду була внутрішня трагедія письменника, спричинена коханням до Олександри Аплаксіної. Сімейні стосунки з Вірою Дейшею були натягнути, лише діти не давали їм розірвати шлюб: «Я не залишу сім'ю, якщо навіть доведеться переступити через себе...» О.Аплаксіна писала: «Тільки Михайло Михайлович став іншим: тепер він майже не сміявся, завжди мовчав...»

Справжнім порятунком для нього стало гостювання в селі Кононівка у відомого мецената Є.Чикаленка, це було літо 1908 р. Так і було написано новелу «Intermezzo».

Пояснення викладача про жанрові специфіки твору.

«Intermezzo» - твір особливий, не схожий на будь-який інший. В ньому не має разгорнутого сюжету, зовнішнього конфлікту, діалогів і полілогів, які

пожвавлюють сюжет, а є царство природи, панування Божої краси, розкіш барв і велич рідної землі. І все це в одне ціле зболеним авторським «я», яке шукає зцілення в обіймах природи. За жанром - це лірико-психологічна поема в прозі.

Складання схематичного розташування дійових осіб.

Слово викладача.

- Автор використовує прийом контрасту, зображенуши «пошуки відпочинку».

Світи ліричного героя

Світ «моїй утоми»

Місто, суєта, скрегіт, бруд, людське горе, жорстокість, «безконечні мушу», страждання, болі, залізна рука...

Світ «сонця»

Царство природи, розмаїття барв, звуків, тиша, спокій, білі Вівчарки (Пава, Оверко, Трепов), спів Жайворонка, небо, сонце, спокій, відпочинок

VI. Видимі

Ліричний герой (митець)
Селянин «звичайний мужик»
Ниви у червні
Три білі Вівчарки
Зозуля

Невидимі

Моя утома
Залізна рука міста
Людське горе

«Intermezzo»

Сум і біль

Підсумок уроку.

Робота в зошитах.

- Накресліть графік-схему, на який зобразіть психологічні зміни в душі героя.

Утома → стрес → інтермецо → спроможність прийняти людське горе...

Домашнє завдання.

1. Прочитати повість М.Коцюбинського «Тіні забутих предків».
2. Намалювати ілюстрацію до твору М.Коцюбинського «Тіні забутих предків».

**Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту
y.levchuk2976@gmail.com**

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.

Урок української літератури для 10 класу

(за новою програмою)

на тему:

«Психологічна новела «Intermezzo» з жанровими ознаками «поезії в прозі». Автобіографічна основа. Психологічно переконливе розкриття внутрішнього стану людини.

Символічні образи. Поетика імпресіонізму»

Учитель української мови та літератури

Олександрівської ЗШ І-ІІІ ст. №3

Мовчан Альона Василівна

2013рік